

Norges Vassdrag- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dykkar	Dykkar	Vår ref:	Vår saksbehandlar:	Dato:
ref:	dato:	25/23835 - 26/142991	Synnøve Valle - 712 80 239	02.09.2026

Opprusting og utviding av Aura kraftverk - tilleggsmerknader etter synfaring 18.08.26

Fylkeskommunen utgjør det regionalpolitiske nivået i det norske styringssystemet. Fylkestinget er øvste mynde.

Fylkeskommunen er på vegner av staten delegert forvaltingsmynde mellom anna innan samferdsel, kulturminnevern, vassressursforvalting, naturressursforvalting og friluftsliv, men har også viktige roller som pådrivar for regional utvikling og som tenesteleverandør innan kultur, utdanning, tannhelse og samferdsel.

Fylkeskommunens planverk er, saman med lover, forskrifter og retningslinjer styrande for korleis dei ulike rollene og oppgåvene blir samordna og løyste, også når vi er høyringspart i ulike saker.

Fylkeskommunen har ansvar for drift og gjennomføring av regionalt planforum. Vi rår til at alle kommuneplanar blir lagt fram og drøfta der, før vedtak om offentleg ettersyn.

INNLEIING

Fylkeskommunen er invitert til å komme med utfyllande merknader etter synfaringa om nytt Aura II-kraftverk 18.08.26. Vi viser elles til uttalen vår 15.01.26.

MERKNADER

Kulturminne frå nyare tid

Rein vs. kulturminne

Viser til uttale frå fylkeskommunen 15.01.26 på side 12, kor vi frårådde riving av Osbu

kraftstasjon som avbøtande tiltak for å unngå inngrep i området, som eit miljøvenleg alternativ for å unngå tap av kulturminne. I løpet av turen med NVE, påpeikte kompetanse- og interessemiljøa for villrein, at riving av stasjonen kan betre levevilkåra for reinen ved at landskapet vert rydda for industribygg. På bakgrunn av dette, vil vi ikkje motsette oss ei potensiell riving av stasjonen, dersom dette er viktig for å opprette dei eldre trekkspora eller habitatet til reinen.

Vi etterspør også fagkunnskap og konsekvensutgreiing om korleis ei sprenging av bygningsmassar og høgmastar kan ha for at reinen skal kunne bruke området i framtida og korleis denne typen tiltak kan gjennomførast på ein sikker måte. Sikring av levevilkåra for det biologiske mangfaldet er derfor dei viktigaste momenta i denne saka. Vi minner om at kulturminne som ikkje har eit formelt vern, skal dokumenterast av fagfolk før riving.

Kontakt om kulturminna

Inngrepa i influensområdet og det nasjonale kultur-kraftlandskapet er så inngripande og omfattande, at det må vere vidare kontakt mellom fylkeskommunen og Statskraft, NVE og tiltakshavar om justering av tiltak som angår kulturminne i heile prosessen. Dette gjeld særskild den eldre jernbanetraséen og Aurabanen som er eit viktig kulturminne frå den nyare industrielle produksjonen frå tidleg 1900-tal. Veggen har ein viktig opplevingsverdi for mange og det autentiske preget må sikrast på ein god måte.

Vi tilrår framleis ei evaluering om den freda eldre kraftstasjonen Aura kan optimaliserast til ny bruk for å unngå så store inngrep i kulturmiljøet og i naturen.

Kulturmiljø Dalen

Dette er eit eldre komplett kulturmiljø med våningshus, driftsbygningar, stabbur, kommunalt listeført fiskedamanlegg og innmarksområde er avgrensa med steingardar. Steingardar definerer eigedom, og har ei lang historie som ei praktisk og kulturell markering av grenser mellom innmark (areal brukt til dyrking og beite) og utmark (naturareal, ofte brukt til beite eller jakt). Dalen representerer tradisjonelt landbruk og forvaltning av landskapet gjennom mange hundre år, før industrialisering og kraftutbygging. Den gamle tradisjonelle arkitekturen ser vi i Nordmørslåna og mindre tømmerhus. Løa er ei langløe som har fleire enkeltbygg på rekke.

Anleggsvegen vil gå via tunet til Dalen gard, og dette kan vere ei utfordring for busette i området og kulturmiljøet dersom det blir auka trafikk i området. I fagrapporten er det gjort ei vurdering av at dette har ei ubetydeleg endring, dette er vi ikkje einige i, då veggen er smal og kulturmiljøet kjem nært. Vi ber om at dette vert følgd opp og at det vert oppretta ein kontakt mellom tiltakshavar og Sunndal kommune, som har si mynde over dei kommunale kulturminna, jf. plan og bygningslova.

Miljø og klima

Påverking sjøvassførekomst

Vassførekomsten 0303010901-C Sunndalsfjorden ved Sunndalsøra er i moderat økologisk tilstand og dårleg kjemisk tilstand. Førekomsten må beskyttast mot ytterlegare påverking og forverring av tilstand, og tiltak skal gjennomførast for å betre miljøtilstanden.

«Fagrapport marint vannmiljø» viser til at det er stor usikkerheit knytt til påverking. Det må meir kunnskap på plass om påverking på naturmangfald, gyte- og oppvekstområde for fisk, og fare for oppvirvling av forureina botnmassar av nytt ferskvassutslepp direkte i fjorden. Dette må sjåast i samanheng med ulike årstider, temperatur og effektkøying. Det er og stor usikkerheit knytt til samla påverking i fjorden, inkludert påverking frå Nedre Driva kraftverk. Usikkerheit i kunnskapsgrunnlaget gjer at NVE må vurdere å krevje fleire utgreiningar før ein kan behandle konsesjonssøknaden for opprusting og utviding av Aura kraftverk.

Aura/Eiravassdraget

Møre og Romsdal fylkeskommune vil igjen understreke at vi er sterkt uroa for den unike storvokste laksestammen i Aura/Eira, historisk kjent både nasjonalt og internasjonalt. Vassdraget har særdeles stor verdi.

- Aura/Eira Auravassdraget er sterkt påverka av tidlegare reguleringar, og dagens situasjon bør ikkje nyttast som referanse for kva som er ein akseptabel miljøtilstand og påverknad på vassdraget.
- Ytterlegare reduksjon i overløp og restvassføring vil gjere det vanskeleg å nå dei miljøambisjonane som er for vassdraget i dag.
- Samla effekt av Aura II og andre planlagde tiltak knytt til bekkeinntaka i «takrennesystemet» (*Breimega* og *Ytre Seljefonnbekken*) må vurderast betre og meir heilskapleg.
- Minstevassføring i Aura/Eira må utgreiast som eit sentralt avbøtande tiltak. Eit moderne opprustingsprosjekt bør også nytte moderne miljøomsyn der prosjektet kan bidra til betre forhold for villaks og sjøaure gjennom miljødesign, habitattiltak og meir naturleg vassføring i delar av vassdraget.
- På synfaringa vart det opplyst om at tilsigsdata i grunnlaget for Aura II har auka med 34% samanlikna med grunnlaget i revisjonssak. Dette er også grunnlag for å vurdere minstevassføringstiltak på nytt.

Villrein

Snøhetta-stamma blir rekna som ein av dei mest opphavlege villreinstammene i Noreg, utan innblanding av tamrein. Ho har derfor svært høg genetisk verdi. Snøhetta villreinområde er klassifisert til dårleg tilstand (raud status) etter kvalitetsnorma for villrein. Det vert peika spesielt på trekka mellom viktige delområde.

Synfaringa viste at trekket mellom Snøhetta aust og Snøhetta vest er sterkt fragmentert som resultat av kraftutbygginga. Aurareguleringa, Aursjømagasinet, vegar og annan infrastruktur har medverka til at bestanden i praksis er delt i to delbestandar, med svært avgrensa utveksling av dyr mellom områda. I og med den dårlege tilstanden for villreinen, er det på ingen måte tilstrekkeleg berre å vurdere påverknings- og avbøtande tiltak som gjenopprettar funksjonelle trekkpassasjar og reduserer barriereverknader slik at måla i tiltaksplanen for Snøhetta villreinområde kan bli oppfylt. Konkret vil dette vere:

- Utgreie tiltak ved Osbu/Holbuvatnet for å gjere det lettare for villrein å krysse området, mellom anna ved å nytte overskotsmassar til å etablere ein terskel og betre terrengtilhøve der det historisk har vore trekk.
- Utgreie å etablere tunnelløysing for Aursjøvegen for å gjenopprette funksjonelt trekk ved Osbudammen.
- Rive Osbu kraftverk og samtidig fjerne tilhøyrande bygningar, lager, hytter og andre tekniske anlegg som kan føre til aktivitet og forstyrringar i området.
- Fjerne eksisterande kraftliner der det er mogleg, og vurdere jordkabel eller samordning med framtidige nettprosjekt for å redusere barriereeffektar.
- Tilbakeføre mellombelse anleggsområde, møteplassar og tekniske inngrep etter anleggsperioden.
- Samordne Aura II-utbygginga med damutbetringane ved Reinsvatn slik at villreinen blir utsett for éin anleggsperiode i staden for fleire.
- Unngå anleggsarbeid i kalvingsperioden.
- Utgreie betre alternative løysingar for å unngå nye inngrep i viktige og lite påverka område som Gaudalen.
- Også her må samla belastning tilleggjast stor vekt. Nye inngrep må vurderast opp mot den historiske påverknaden frå Aurareguleringa og den dokumenterte sterke negative verknaden den har hatt på villreinen i området og trekket mellom Snøhetta vest og aust spesielt. Det må settast inn omfattande tiltak for å bøte på dei samla negative miljøeffektane frå kraftutbygginga i heile influensområdet. Tiltak må faktisk gjenopprette funksjonelle leveområde og trekkpassasjar for villreinen.

KONKLUSJON

Vi viser til merknadene over som gjeld kulturminne, vassforvaltning og villrein.

Etter synfaringa er det fylkeskommunen si vurdering at vidare behandling av prosjektet må legge større vekt på samla belastning for både vassmiljø og villrein, og at det må stillast tydelege krav til avbøtande og restaurerande tiltak dersom prosjektet skal kunne gjennomførast.

Vi støttar Molde kommune sitt krav om synfaring i dei delane av tiltaksområdet som ligg i Molde kommune. Auravassdraget er sterkt påverka av tidlegare reguleringar, og dagens situasjon bør

ikkje nyttast som referanse for kva som er ein akseptabel miljøtilstand i vassdraget. Ei synfaring vil etter vår vurdering vere viktig for å synleggjere konsekvensane av tidlegare inngrep, samt vurdere moglegheiter for minstevassføring i kombinasjon med miljødesign og habitattiltak som kan styrkje vassmiljøet og forholda for den unike og viktige laksestammen.

Med helsing

Ingunn Bekken Sjøholm
fylkesplansjef

Synnøve Valle
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Sunndal kommune

Fagsaksbehandlar:

Kulturminne frå nyare tid: rådgivar Anna Eline Eneberg
Vassforvaltning, villrein: rådgivar Håkon Slutaas og rådgivar Åsa Fredly

Du finn oversikt over fagsaksbehandlarane våre på [fylkeskommunen sine nettsider](#).